

STORTINGET

Innst. 34 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:1 S (2025–2026)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grunde Almeland, Guri Melby og Abid Raja om en ny næringspolitikk for en ny tid

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge til grunn for arbeidet med et framtidig skatteforlik at skattesystemet i større grad stimulerer til arbeid, innovasjon, investeringer og eierskap i norsk næringsliv, og at det norske skattesystemet skal være internasjonalt konkurransedyktig.
2. Stortinget ber regjeringen sette et konkret mål om å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og utfylling av offentlige skjemaer med minst 12 mrd. kroner innen 2029.
3. Stortinget ber regjeringen minst halvere etterslepet av EØS-regelverk innen 2027.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som styrker næringslivets tilgang på privat kapital, både norsk og utenlandsk, gjennom endringer og forbedringer i skattesystemet, og styrke og spisse offentlige ordninger som bidrar med risikokapital til norsk næringsliv og norske gründere og oppstartsbedrifter.
5. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en forpliktende opptrappingsplan for forskning og innovasjon som sikrer at den samlede norske forskningsinnsat-

sen og -intensiteten kommer opp på minst samme nivå som i Sverige og Danmark.

6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke investeringene i forskningsfond, styrke SkatteFUNN-ordningen og styrke koblingen mellom akademia og næringsliv.
7. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne det generelle forbudet mot inn- og utleie av arbeidskraft fra bemanningsselskaper.
8. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke antall studieplasser innen teknologi- og realfag og gjøre det lettere å rekruttere utenlandske spesialister.
9. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å ytterligere forbedre opsjonsskatteordningen og gjeninnføre en ordning med skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift.
10. Stortinget ber regjeringen gjennomgå hele virkemiddelapparatet for å sikre forenkling og større effekt og målrette en større del av ordningene mot bedrifter som har potensial til å vokse seg store.
11. Stortinget ber regjeringen styrke og målrette offentlige virkemidler som bidrar til næringsutvikling, gründerskap, innovasjon og grønn omstilling.
12. Stortinget ber regjeringen sette nasjonale mål for klimautslippsreduksjoner og forlenge klimaavtalen med EU til 2040.
13. Stortinget ber regjeringen styrke bestillerkompetansen i det offentlige når det gjelder anskaffelser knyttet til digitaliseringer og nye, innovative løsninger.
14. Stortinget ber regjeringen sikre et økt hjemmemarked for mindre bedrifter gjennom enklere og forbedrede innovative offentlige innkjøpsordninger ved å stille krav om at en andel av anskaffelsene skal bidra

til offentlig innovasjon, og ved å gjeninnføre StartOff-ordningen.

15. Stortinget ber regjeringen utvikle en mer koordinert politikk for framvoksende teknologier på tvers av sektorer og departementer.
16. Stortinget ber regjeringen styrke kunnskapen om nøkkelteknologier, teknologisk utvikling og framsyn i forvaltningen generelt og blant forsvars- og beredskapsaktører spesielt.
17. Stortinget ber regjeringen øke investeringene i kvanteteknologi, droneteknologi, bioteknologi og kunstig intelligens, både innen FoU og forsvar og beredskap.
18. Stortinget ber regjeringen på egnet måte innføre eller fremme forslag om en forpliktende regel om at avkastningen fra Statens pensjonsfond utland i statsbudsjettet i all hovedsak skal brukes på vekstfremmende skattelettelser og investeringer i infrastruktur, forskning og innovasjon.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har sendt brev til Nærings- og fiskeridepartementet den 22. oktober 2025 og bedt statsråd Cecilie Myrseth om en vurdering av forslaget. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 7. november 2025.

Som ledd i komiteens behandling av representantforslaget ble det åpnet for skriftlige innspill. Komiteen mottok fem innspill. Innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Ruth Mariann Hop, Tobias Hangaard Linge, lederen Rune Støstad og Solveig Vitanza, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen, Stig Even Lillestøl, Marius Arion Nilsen og Bengt Rune Strifeldt, fra Høyre, Erlend Larsen og Bård Ludvig Thorheim, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, fra Rødt, Synne Høyforsslett Bjørnbæk, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Harry Valderhaug, viser til Dokument 8:1 S (2025–2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grunde Almeland, Guri

Melby og Abid Raja om en ny næringspolitikk for en ny tid.

Forslaget inneholder 18 anmodningsforslag som spenner fra skatte- og kapitaltilgang, forenkling og EØS-oppfølgning til FoU/innovasjon, kompetanse og rekruttering, innovative offentlige anskaffelser, framvoksende teknologier og bruk av SPU-avkastningen.

Komiteen har innhentet næringsministerens vurdering av forslaget, jf. vedlagte svarbrev datert 7. november 2025. Statsråden viser til at flere av temaene allerede er under arbeid gjennom meldinger, strategier og veikart, herunder industrimeldingen, og understreker at det er summen av rammevilkår som er avgjørende for konkurransekraften.

Komiteen merker seg at flere av forslagene berører områder med pågående arbeid og tverrsektorielle hensyn, at enkelte forutsetter budsjettmessig oppfølging og/eller EØS-rettslige avklaringer, og at det finnes ulike syn på målutforming og virkemidler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at forslaget er bredt og spenner over skatte- og forenklingpolitikk, EØS-oppfølgning, risikokapital, forskning og innovasjon, arbeidsliv/kompetanse, offentlige anskaffelser, teknologi/KI samt finanspolitisk innretning. Disse medlemmer merker seg at av de 18 forslagene som er fremmet i representantforslaget, er det flere forslag som i tråd med Fremskrittspartiets politikk innen forenkling, arbeidslivsfleksibilitet, bedre skattevilkår for næringslivet, bedre offentlige anskaffelser og tydeligere teknologisatsing. Samtidig er det flere forslag disse medlemmer mener vil være uheldige, blant annet nye klimabindinger, ukritisk implementering av EØS-regelverk og økt bruk av virkemiddelapparatet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener mange av forslagene hører hjemme i behandlingen av statsbudsjettet, og i forhandlingene om et eventuelt skatteforlik. Derfor ønsker disse medlemmer å komme tilbake til flere av forslagene i andre komiteer og i budsjettbehandlingen, men velger i første omgang ikke å støtte forslagene i denne behandlingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil påpeke at etter fire år med Arbeiderpartiet i regjering er vi langt unna regjeringens eget mål om å forenkle tilsvarende 11 mrd. kroner. Samtidig er det innført en rekke nye regler og krav til rapportering.

Disse medlemmer viser til at fra 1. april 2023 ble adgangen til innleie ved arbeid av midlertidig karakter opphevet, og det ble innført totalforbud mot innleie i byggebransjen på østlandsområdet. Som følge av dette forbudet ble staten saksøkt av 11 bemanningsselskaper.

Oslo tingrett frifant staten i august 2025, men selskapene har anket avgjørelsen. Disse medlemmer viser videre til at forbudet har ført til konkurser i bransjen, og blant annet gikk bemanningsselskapet Backup konkurs i sommer som følge av de nye reglene, etter 30 års drift.

Disse medlemmer viser til at Stortinget har vedtatt å styrke opsjonsskatteordningen, men regjeringen har ikke fulgt opp dette vedtaket. Regjeringen har derimot fjernet ordningen med skattefordel knyttet til eierskap i egen bedrift. Disse medlemmer vil understreke at aktører i finans og næringsliv peker på behov for medeierskap for å tiltrekke nøkkelkompetanse, og at forskning tilsier at opsjoner er med på å akselerere veksten til oppstartsbedrifter og kan øke sannsynligheten for at bedriften blir vellykket.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en helhetlig gjennomgang av virkemiddelapparatet, med sikte på en mer målrettet satsing på industrialisering av prosjekter og for å bidra til å styrke norske bedrifters konkurransekraft og tilgang på privat kapital.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å ytterligere forbedre opsjonsskatteordningen og gjeninnføre en ordning med skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som styrker næringslivets tilgang på privat kapital, både norsk og utenlandsk, gjennom endringer og forbedringer i skattesystemet.»

«Stortinget ber regjeringen sette et konkret mål om å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og utfylling av offentlige skjemaer med minst 12 mrd. kroner innen 2029.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne det generelle forbudet mot inn- og utleie av arbeidskraft fra bemanningsselskaper.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gjøre det lettere å rekruttere utenlandske spesialister.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at innretningen på skatte- og avgiftssystemet har stor betydning for næringslivets utviklings- og vekstmuligheter. Disse medlemmer mener det er nødvendig

med et skattesystem som legger til rette for vekst og verdiskaping, noe som vil legge grunnlaget for høyere skatteinntekter over tid og gi et bedre grunnlag for finansiering av fremtidig velferd og tjenesteproduksjon.

Disse medlemmer vil videre vise til at store endringer i rammevilkårene under nåværende regjering har bidratt til en sterk oppfatning om politisk risiko i Norge. Uforutsigbarhet rundt rammevilkår skader investeringsviljen og gjør kapitalmarkedet i Norge mindre attraktivt. Disse medlemmer vil videre vise til at vi har sett en stadig økende utflytting av gründere og investorer de siste årene, som heller velger å bygge bedriftene sine fra utlandet fremfor Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt deler målet om et tryggere arbeidsliv der arbeidsfolk har mer makt over hverdagen sin, samtidig som næringslivet har forutsigbare rammer. Det gir oss et samfunn som er mer produktivt og mer konkurransedyktig, og der det investeres mer i de ansattes kompetanse. Disse medlemmer mener dette er helt nødvendige forutsetninger for den omstillingen arbeidslivet må igjennom i årene fremover. Disse medlemmer merker seg videre Fafos følgerapportering som viser at byggebransjen har tilpasset seg nye regler for innleie og at de har gitt fast jobb til mange bygningsarbeidere, rørleggere og elektrikere som tidligere ble leid inn fra bemanningsbransjen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen har gjort flere endringer i arbeidslivet for å sikre trygge arbeidsforhold og et arbeidsliv hvor faste, hele stillinger er hovedregelen. Samtidig vil disse medlemmer påpeke forenklingsarbeidet som er igangsatt i byggebransjen under denne regjeringen.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen i inneværende år har gjort justeringer i opsjonsskatteordningen slik at den er gjort tilgjengelig for flere bedrifter. Disse medlemmer noterer seg at Fremskrittspartiet peker på skatteforlik, og at de sammen med flere andre partier har deltatt i et innledende møte om dette.

Disse medlemmer viser til veksten i norsk næringsliv de siste årene. Over 150 000 flere mennesker har kommet seg ut i jobb, bedriftene har satt eksportrekorder, og mange fastlandsbedrifter har fått økte investeringer – også i svært krevende økonomiske tider med flere rentehevinger.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er enige med forslagsstillerne om behovet for å gjøre endringer i nærings- og skattepolitikken for å rigge Norge for den omstillingen landet skal gjennom de kommende årene. Slike endringer er noe Høyre ved en rekke anledninger har tatt til orde for. Disse medlemmer vil påpeke at arbeidskraft er en

knapp ressurs i Norge, og det er et stort udekket kompetansebehov i norsk næringsliv. Ifølge NHOs kompetansebarometer er det et spesielt stort behov innen IKT/Teknologi. Disse medlemmer mener at det derfor er viktig at universitetene og høyskolene tilpasser antall studieplasser og studieprogram til arbeidslivets behov.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at det foregår et viktig forenklingsarbeid i EU som også vil påvirke norske bedrifter. Det er viktig at det ikke tar like lang tid å gjennomføre forenklinger i norsk rett som det vanligvis tar for regjeringen å innføre reguleringene som ligger til grunn i norsk rett.

Disse medlemmer vil vise til at både etablerte bedrifter og oppstartsselskaper har stor nytte av Norges deltakelse i det indre markedet i EU. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å bevare og videreutvikle Norges forhold til EU gjennom EØS-avtalen, og vil advare mot å sette EØS-avtalen i spill i en tid der stormaktene i økende grad setter handelskrig, proteksjonisme og økonomisk nasjonalisme på dagsordenen.

Disse medlemmer vil samtidig vise til at det er mye vi i Norge kan gjøre for å forenkle for norske bedrifter, og at dette er et område der regjeringen ligger langt bak sitt gamle mål og tilsynelatende ikke har noen ambisjoner på området.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er enige i at det er viktig å lette byråkratiet for bedriftene, og viser til at denne regjeringen har gjort forenklinger og lettelser for næringslivet tilsvarende 7 mrd. kroner, og har flere større prosesser på gang for at denne summen skal økes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til representantforslaget og deler oppfatningen av at norsk næringsliv står overfor store omstillingsutfordringer. Disse medlemmer mener videre at det er positivt at forslaget løfter fram behovet for økt satsing på forskning og innovasjon, tilgang på kapital for små og mellomstore bedrifter, forenkling av regelverk og styrking av offentlige virkemidler som bidrar til næringsutvikling og grønn omstilling.

Samtidig mener disse medlemmer at forslaget overordnet drar i feil retning. Dette gjelder særlig forslag som innebærer raskere implementering av EØS-regelverk, fjerning av forbudet mot inn- og utleie av arbeidskraft fra bemanningsselskaper, og forslag som knytter norsk klimapolitikk tettere til EU.

Disse medlemmer vil understreke at det fremover vil være viktig med konkrete næringspolitiske tiltak, og ser det som naturlig å komme tilbake til disse i andre sammenhenger, herunder spørsmål om skattepolitikk, virkemiddelapparat, kapitaltilgang og distriktpolitiske virkemidler. Disse medlemmer me-

ner utgangspunktet må være en næringspolitikk som sikrer norsk eierskap, verdiskaping og arbeidsplasser i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt deler bekymringen over at Norge står overfor store omstillinger i årene som kommer, og vil understreke at et grønt og fremtidsrettet næringsliv ikke oppstår av seg selv. For å lykkes må samfunnet styres mot grønn omstilling gjennom tydelige politiske virkemidler.

Disse medlemmer vil understreke at skattelettelse ikke gir grønn omstilling. Aktiv politisk styring, målrettede investeringer og statlig deltakelse er nødvendig for å utvikle et konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv. Statlig eierskap bør brukes aktivt for å vri økonomien mot grønnere og mer rettferdige løsninger, samtidig som avhengigheten av olje og gass reduseres. Omstillingen er avgjørende både for klimaet og for Norges langsiktige økonomiske konkurranseevne, industriutvikling og finansiell stabilitet. Disse medlemmer vil peke på at forslag om skattelettelse og lavere arbeidsgiveravgift vil svekke fellesskapets ressurser til forskning, utdanning og grønn omstilling.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en helhetlig gjennomgang av virkemiddelapparatet, med sikte på en mer målrettet satsing på industrialisering av prosjekter og for å bidra til å styrke norske bedrifters konkurransekraft og tilgang på privat kapital.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å ytterligere forbedre opsjonsskatteordningen og gjeninnføre en ordning med skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som styrker næringslivets tilgang på privat kapital, både norsk og utenlandsk, gjennom endringer og forbedringer i skattesystemet.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sette et konkret mål om å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte reg-

ler og utfylling av offentlige skjemaer med minst 12 mrd. kroner innen 2029.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne det generelle forbudet mot inn- og utleie av arbeidskraft fra bemanningsselskaper.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gjøre det lettere å rekruttere utenlandske spesialister.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:1 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grunde Almeland, Guri Melby og Abid Raja om en ny næringspolitikk for en ny tid – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 25. november 2025

Rune Støstad

leder

Bengt Rune Strifeldt

ordfører

Næringsministeren

Næringskomiteen

Deres ref

Vår ref

Dato

25/6509

7. november 2025

Dokument 8:1 S (2025-2026) Representantforslag om en ny næringspolitikk for en ny tid

Jeg viser til brev av 22. oktober 2025 der Stortingets næringskomite ber om min vurdering av Dokument 8:1 S (2025–2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grunde Almeland, Guri Melby og Abid Raja om en ny næringspolitikk for en ny tid. Forslaget berører flere statsråders ansvarsområder. Finansministeren, utenriksministeren, forsknings- og høyere utdanningsministeren, arbeids- og inkluderingsministeren, klima- og miljøministeren, digitaliserings- og forvaltningsministeren, forsvarsministeren og justis- og beredskapsministeren har gitt innspill til vurderingen.

Vi står overfor store utfordringer i tiårene som kommer. Klimamålene skal nås, vi skal sikre nok og god kompetanse i helsevesenet, og samtidig omstille økonomien i møte med kjente og ukjente endringer. Regjeringens politikk skal bidra til å ruste økonomien for dette. Min ambisjon som næringsminister er å legge til rette for størst mulig samlet verdiskaping, noe som innebærer at vi gjennomfører nødvendige omstillinger og samtidig kan opprettholde et høyt velferdsnivå.

Regjeringen arbeider allerede med mange av representantenes forslag. Dette redegjør vi for iblant annet proposisjoner, strategier, meldinger og veikart. Forslagene spenner over ulike politikkfelt og ulike statsråders ansvarsområder. Til vurderingene under har jeg derfor fått innspill fra flere statsråder.

I vår la regjeringen frem industrimeldingen, Meld. St 16 (2024-2025) Industrien – konkurransekraft for en ny tid, med oppdatering av samlede utfordringer og muligheter som favner hele industrien, og med tiltak innenfor de områdene som har størst betydning for industrien i bredt. For å sikre fortsatt vekst vil regjeringen føre en aktiv næringspolitikk som bidrar til økt verdiskaping, legger til rette for lønnsomme private investeringer og et mer

omstillingsdyktig næringsliv. Det er summen av rammevilkårene som er viktige for norsk næringslivs konkurransekraft.

Forslag 1: Stortinget ber regjeringen legge til grunn for arbeidet med et framtidig skatteforlik at skattesystemet i større grad stimulerer til arbeid, innovasjon, investeringer og eierskap i norsk næringsliv, og at det norske skattesystemet skal være internasjonalt konkurransedyktig.

Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Jeg viser til anmodningsvedtak nr. 551, fattet i forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 31 (2023–2024) Perspektivmeldingen 2024:

«Stortinget ber regjeringen i neste stortingsperiode legge fram en sak om helhetlig skattereform for å sørge for et konkurransedyktig skattenivå for norsk næringsliv.»

Venstres stortingsrepresentanter i finanskomiteen var blant dem som fremmet forslag om dette anmodningsvedtaket. Jeg mener vedtaket er et godt utgangspunkt for videre arbeid med et skatteforlik, og jeg ser ikke behov for ytterligere anmodningsvedtak som supplerer vedtak nr. 551.

Jeg viser også til mitt møte med finanspolitiske talspersoner for alle partiene på Stortinget 28. oktober 2025, som handlet om den videre prosessen for arbeidet. Dette var etter min oppfatning et godt møte som tydet på en felles vilje til å arbeide videre mot et forlik. Mitt ønske er at vi sammen skal klare å finne en enighet om viktige elementer i skattesystemet på tvers av politiske skillelinjer, som kan stå seg over tid og bidra til stabilitet og forutsigbarhet om skattesystemet.»

Forslag 2: Stortinget ber regjeringen sette et konkret mål om å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og utfylling av offentlige skjemaer med minst 12 mrd. kroner innen 2029.

Regjeringen arbeider for å effektivisere regelverk og digitalisere rapporteringsløsninger for å redusere de administrative kostnadene for næringslivet. Dette bidrar til at samfunnets ressurser brukes på en effektiv måte og styrker konkurranseevnen for norsk næringsliv. Regjeringen vil nå kartlegge og prioritere hvilke nye tiltak som skal settes i gang i denne stortingsperioden.

Større forenklingsgevinster er derfor normalt resultatet av langvarige prosesser. Ofte strekker arbeidet seg over flere stortingsperioder. Erfaring tilsier at de største forenklingsgevinstene som kan høstes i perioden 2025–2029, vil være resultatet av tiltak som allerede pågår eller er planlagt.

Viktige tiltak som er igangsatt eller utredet er Skatteetatens store regulerings- og digitaliseringsprogram *Fremtidens innkreving* og forslaget om pliktig bruk av digital bokføring og elektronisk fakturering.

Europakommisjonen har varslet forenklinger i regelverk som er EØS-relevant, blant annet om bærekraftsrapportering gjennom de såkalte Omnibus-forslagene. Utgangspunktet for regjeringens arbeid med endringer i krav til bærekraftsrapportering er at norske foretak til enhver tid bør stå overfor de samme kravene som foretak i EU. Regjeringen legger vekt på at endringer, inkludert forenklinger, som vedtas i EU, skal gjennomføres så raskt som mulig i Norge. I en kommentar avlevert 9. juli 2025 til Europakommisjonen om forslagene uttalte Norge og de øvrige EØS/EFTA-statene at vi støtter EUs forenklingstiltak og deres potensial til å utnytte de økonomiske fordelene i det indre markedet og styrke konkurransekraften, samtidig som det er viktig at Europas høye ambisjoner for klima og miljø opprettholdes.

Et eventuelt mål for forenkling bør være kunnskapsbasert. Innsatsen bør rettes mot konkrete tiltak, både regulerings- og digitaliseringstiltak, som gir reelle forenklingsgevinster for næringslivet.

Forslag 3: Stortinget ber regjeringen minst halvere etterslepet av EØS-regelverk innen 2027.

Regjeringen deler representantenes mål om en markant reduksjon av EØS-etterslepet, og har allerede iverksatt flere tiltak for å styrke arbeidet med innlemmelse av EØS-regelverk. Etterslepet, som per 28. oktober utgjør 602 rettsakter, er også et resultat av den høye takten, det økte volumet og kompleksiteten i EUs regelverksutvikling, særlig innen områder som energi, klima og digitalisering.

Regjeringen har trappet opp innsatsen for å redusere etterslepet blant annet gjennom:

- Styrket koordinering i forvaltningen, opp mot EFTA-sekretariatet og med våre partnere i EØS, Island og Liechtenstein.
- Å prioritere eldre rettsakter og rettsakter med stor betydning for norske interesser.
- Økt kapasitet i forvaltningen til å behandle og vurdere rettsakter raskere.
- Tettere dialog med Europakommisjonen og EØS/EFTA-partnerne for å sikre fremdrift.

Det er viktig å understreke at et visst etterslep er naturlig og uunngåelig, ettersom EØS/EFTA-landene først kan begynne vurderingen av rettsakter etter at de er vedtatt i EU. EØS-etterslepet er et felles etterslep for alle de tre EØS/EFTA-landene, og vi kan ikke innlemme nytt regelverk før alle tre land er klare for det. Den norske regjeringen kan derfor ikke ensidig vedta å redusere etterslepet.

Det er også viktig at vi sikrer en forsvarlig saksbehandling og får til de tilpasninger i regelverket som vi har behov for på EØS/EFTA-siden. Dette bidrar noen ganger til at det tar noe tid før vi er klare til å innlemme nytt regelverk i EØS-avtalen, og at etterslepet øker.

Regjeringen arbeider målrettet for en markant reduksjon av etterslepet gjennom effektivisering og prioritering, i tett dialog med Europakommisjonen og våre EØS/EFTA-partnere. Ettersom størrelsen på etterslepet er sammensatt av variabler som til dels er utenfor regjeringens kontroll, og at hensynet til en forsvarlig saksbehandling må stå høyst, mener regjeringen at et tallfestet mål om å halvere EØS-etterslepet allerede innen 2027 er lite hensiktsmessig.

Stortinget vil jevnlig bli informert om fremdriften.

Forslag 4: Stortinget ber regjeringen fremme forslag som styrker næringslivets tilgang på privat kapital, både norsk og utenlandsk, gjennom endringer og forbedringer i skattesystemet, og styrke og spisse offentlige ordninger som bidrar med risikokapital til norsk næringsliv og norske gründere og oppstartsbedrifter.

Regjeringen har lagt fram den første stortingsmeldingen om gründere og oppstartsbedrifter. Den vektlegger blant annet betydningen av tilgangen på privat kapital og offentlige kapitalvirkemidler. I forkant av meldingen ble det også gjennomført endringer i etablererfinansieringen i Innovasjon Norge, for å spisse det mer inn mot vekstselskaper.

Regjeringen gir jevnlig sin vurdering av kapitaltilgangen til næringslivet i de årlige finansmarkedsmeldingene til Stortinget. Norge har et bredt finansieringstilbud for næringslivet der bedrifter og lønnsomme prosjekter i hele landet har generelt god tilgang på finansiering på markedsmessige vilkår. Offentlige virkemidler bidrar i tillegg til å utfylle det private finansieringstilbudet. Et gjennomgående resultat også fra offentlige utredninger, herunder Kapitaltilgangsutvalget (NOU 2018: 5), er at det norske kapitalmarkedet i hovedsak fungerer godt. Dette innebærer at de aller fleste forventede lønnsomme selskaper og prosjekter har tilgang til finansiering til en pris som reflekterer deres risiko. Det kan være stor usikkerhet om den forventede lønnsomheten til spesielt nyoppstartede selskaper, noe som vil gi høyere kapitalkostnader sammenliknet med finansiering av virksomheter med lavere risiko.

Det norske skattesystemet har siden skattereformen i 1992 bygget på prinsippene om brede skattegrunnlag og likebehandling av næringer, virksomhetsformer og investeringer. Det bidrar til å holde kostnadene ved beskatning nede og til at skattyterne i stor grad behandles likt. Et effektivt og nøytralt skattesystem vil komme det brede næringslivet, også nyoppstartede selskaper, til gode. Det gjør at skattesatsene kan holdes relativt lave, noe som styrker bedriftenes konkurranseevne. Et skattesystem som legger til rette for at ressursene tilflyter virksomheter som gir høyest avkastning, vil legge til rette for omstilling og etablering av nye, lønnsomme bedrifter.

I skattesystemet er det først og fremst selskapsskattesatsen som har betydning for selskapenes investeringer i Norge. Regjeringen har holdt denne satsen uendret på 22 pst., som er et moderat nivå internasjonalt. Betydningen av denne satsen øker jo mer åpen økonomien er, og jo mer mobil kapitalen er over landegrensene. En investor kan spare skatt

på å flytte virksomheten til et land med lavere selskapsskatt, men kan ikke få lavere eierskatt eller formuesskatt ved å flytte virksomheten.

Norske og utenlandske eiere beskattes forskjellig avhengig av innretningen av det enkelte lands skattesystem når det gjelder eiendom, formue, selskapsoverskudd, gevinster mv. Selv om Norge er ett av få land med formuesskatt, er ikke den samlede skatten på kapitalbeholdning særlig høy i Norge. Dette skyldes at vi, i motsetning til mange andre land, ikke har arveskatt og har relativt lav eiendomsskatt.

Regjeringen er åpen for å vurdere skatt for næringsvirksomhet, eiere og gründere som del av arbeidet med en helhetlig skattereform. I en helhetlig reform må ulike hensyn balanseres mot hverandre. Vi må sikre at skattesystemet fortsatt bidrar til å utjevne forskjeller og til å finansiere fellesoppgavene i samfunnet.

Forslag 5: Stortinget ber regjeringen gjennomføre en forpliktende opptrappingsplan for forskning og innovasjon som sikrer at den samlede norske forskningsinnsatsen og -intensiteten kommer opp på minst samme nivå som i Sverige og Danmark.

Det har i mange år vært et mål at investeringene i FoU skal utgjøre tre prosent av bruttonasjonalproduktet (BNP) innen 2030, hvorav de offentlige investeringene skal utgjøre minst én pst.

Norsk BNP varierer med konjunktorene, noe som gjør det til et vanskelig mål å styre offentlige investeringer etter. Regjeringen har derfor presisert at «måloppnåelsen må sees over en lengre tidsperiode og med utgangspunkt i en normalsituasjon».

De fleste internasjonale sammenligninger viser at nivået på offentlige investeringer i forskning er høyt i Norge. Til tross for en realvekst i næringslivets FoU ligger de private investeringene i FoU imidlertid fortsatt bak land som Sverige og Danmark. Regjeringen følger nå opp *Strategi for å øke næringslivets investeringer i forskning og utvikling*.

Opptrappingsplaner som innebærer budsjettmessige satsinger, må følges opp i den ordinære budsjettprosessen.

Forslag 6: Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke investeringene i forskningsfond, styrke SkatteFUNN-ordningen og styrke koblingen mellom akademisk og næringsliv.

Regjeringen mener styrking av forskning og utvikling i næringslivet er helt sentralt for å bedre omstillingsevnen og øke verdiskapingen fremover. Derfor har vi lagt frem en strategi for å øke FoU-aktiviteten i næringslivet. Vi vet at det er i næringslivet, i tett samarbeid med gode forskningsmiljø, at de nye bærekraftige og verdiskapende løsningene skal utvikles og iverksettes. På forskningssatsingene innenfor forsvar, KI og kvanteteknologi har regjeringen

derfor satset på samarbeid mellom academia og næringslivet. Forslag om å øke investeringene i forskningsfond, må følges opp i den ordinære budsjettprosessen.

Skattefunn er en ordning som gir et ekstra fradrag i skatt for selskapers kostnader til forskning og utvikling. Fradraget utgjør 19 pst. av kostnadene til godkjente Skattefunn-prosjekter. Hvis fradraget overstiger fastsatt skatt, blir det overskytende fradraget utbetalt til den skattepliktige. Maksimalt fradragss grunnlag per skattepliktig er 25 mill. kroner per år, slik at maksimalt årlig fradrag blir 4,75 mill. kroner.

Ordningen er rettighetsbasert, slik at foretak som oppfyller vilkårene, har krav på støtten. Norges Forskningsråd vurderer om aktivitetene i prosjektet oppfyller kravene til FoU-innhold i henhold til regelverket. Fradraget beregnes og gjennomføres av Skatteetaten i forbindelse med skattefastsettingen. For 2025 er det anslått at støtten vil utgjøre om lag 3,8 mrd. kroner.

Skattefunn-ordningen har siden innføringen i 2002 blitt vurdert av flere eksterne instanser, blant dem Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) i 2018. Evalueringen konkluderer med at Skattefunn bidrar til å øke næringslivets investeringer i forskning og utvikling, og at dette gir mer nyskaping og økt produktivitet i næringslivet. SØA vurderte at Skattefunn er et egnet virkemiddel for å øke FoU-investeringer i næringslivet og at nivået på støtten som gis gjennom ordningen, er godt tilpasset. Videre forsøkte SØA å analysere de eksterne virkningene av Skattefunn, men klarte ikke å påvise slike effekter. En ønsket effekt med ordningen er at FoU-investeringene skaper nytte for andre enn foretaket selv, men det har vist seg krevende å måle kvantitativt om dette oppnås.

Siden Skattefunn innebærer statsstøtte, er ordningen meldt inn til ESA etter gruppeunntaket for støtte til FoU-prosjekter. Støtte gjennom Skattefunn må derfor være forenlig med EØS-avtalens regelverk for offentlig støtte. For foretak som anses som store, kan støtten til forsknings- og utviklingsarbeid maksimalt utgjøre 25 pst. av de støtteberettigede kostnadene. Grensene i EØS-regelverket er basert på at støtten er skattepliktig. Ved sammenligning med begrensningene gitt i EØS-reglene må det tas hensyn til at støtten gjennom Skattefunn ikke er skattepliktig. Det innebærer at maksimal lovlig fradragssats i Skattefunn-ordningen er 19,5 pst. for store foretak.

Om ordningen skal styrkes ved for eksempel å øke fradragssatsen utover 19,5 pst. for alle foretak, innebærer det at støttemottakere vil kunne få mer støtte enn det som er tillatt, også uten å motta støtte gjennom andre ordninger. Dette kan føre til at flere støttemottakere får avkortet støtten ned til tillatt støtteintensitet basert på individuelle beregninger av tillatt støtte for hvert enkelt prosjekt. Dette vil øke de administrative kostnadene ved ordningen.

Forslag 7: Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne det generelle forbudet mot inn- og utleie av arbeidskraft fra bemanningsselskaper.

Etter forslag fra regjeringen vedtok Stortinget å oppheve adgangen til innleie av arbeidskraft fra bemanningsforetak når arbeidet er av midlertidig karakter, og det ble innført forbud mot

innleie til bygningsarbeid på byggeplasser i Oslofjord-området. Nytt regelverk ble gjeldende fra april 2023. Bakgrunnen var omfattende bruk av innleie, som stod i strid med hovedregelen i arbeidslivet om faste og direkte ansettelser. Det er en misforståelse at det gjelder et generelt forbud. Virksomhetene har fortsatt anledning til å leie inn arbeidskraft til vikariater. Virksomheter med tariffavtale med fagforeninger med innstillingsrett kan også inngå avtaler med tillitsvalgte om tidsbegrenset innleie. Dessuten er det samme adgang som tidligere til å leie arbeidskraft mellom produksjonsbedrifter.

Regjeringen er opptatt av å følge med på utviklingen, i samspill med partene i arbeidslivet. De kartlegginger som er gjort så langt tyder på at endringene i regelverket bygger opp under flere faste og flere direkte ansettelser i et topartsforhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, noe som er i samsvar med målsettingen for regelendringene.

Forslag 8: Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke antall studieplasser innen teknologi- og realfag og gjøre det lettere å rekruttere utenlandske spesialister.

Regjeringen viser i perspektivmeldingen, langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, utsynsmeldingen og profesjonsmeldingen til endrede kompetansebehov i samfunnet. I meldingene angir regjeringen hvilke prioriteringer som skal ligge til grunn for kompetansepolitikken fremover. Bakgrunnen er den demografiske utviklingen med flere eldre, teknologisk utvikling, en geopolitisk situasjon som har betydning for forsvar og beredskap, behov for omlegging i næringslivet og grønn omstilling.

Regjeringens prioriteringer for kompetansepolitikken følges opp i departementets styringsdialog med universitetene og høyskolene. Regjeringen forventer at institusjonene fortsetter å videreutvikle studieporteføljen og dimensjonerer utdanningstilbudene med sikte på å møte behovene i arbeidsmarkedet, i tråd med perspektivmeldingen, samt følge opp prioriteringene i utsynsmeldingen og profesjonsmeldingen, og tidligere tildelinger av studieplasser. I lys av det økonomiske handlingsrommet i statsbudsjettene i årene fremover må universiteter og høyskoler i større grad ta ansvar for å prioritere satsinger til økt utdanningskapasitet på prioriterte utdanningsområder som teknologi, innenfor egen ramme. Dette kan medføre behov for å omdisponere ressurser på tvers av enhetene (fagområder) internt på institusjonene for å prioritere utdanninger som samfunnet har særlig behov for.

Regjeringen følger utviklingen og i de årlige statsbudsjettene vurderes behov for å øke antall studieplasser innenfor teknologi- og realfag. I tidligere års budsjetter er det prioritert midler til flere studieplasser i IKT, nukleære fag og flyingeniørutdanning, og i statsbudsjettet for 2026 er det blant annet foreslått 100 flere studieplasser i kvanteteknologi. Økt utdanningskapasitet er et budsjettspørsmål som må behandles i de ordinære budsjettprosessene.

Norge har gjennom mange år vært en del av et felles nordisk arbeidsmarked, og med EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen er Norge også med i det felles europeiske arbeidsmarkedet. Nordiske borgere og EØS-borgere kan fritt komme til Norge for å arbeide uten at de må søke om oppholdstillatelse. Arbeids- og velferdsetaten samarbeider med andre europeiske

arbeidsformidlinger gjennom European Employment Services (EURES) for å hjelpe arbeidsgivere som har behov for å rekruttere arbeidskraft fra EØS. Behovet for arbeidskraft i Norge skal hovedsakelig dekkes gjennom mobilisering av arbeidskraftressursene i den norske befolkningen og rekruttering av arbeidskraft fra EØS.

Reguleringen av arbeidsinnvandring fra land utenfor EØS må balansere behovet for fleksibel tilgang til nødvendig spesialkompetanse og hensynet til en kontrollert og bærekraftig innvandring. Arbeidsinnvandrere fra tredjeland skal ikke fortrenge innenlandsk eller EØS-arbeidskraft, og må som hovedregel ha oppholdstillatelse for å arbeide i Norge.

Regjeringen mener utlendingsregelverket legger til rette for at arbeidsgivere kan rekruttere nødvendig fagkompetanse fra land utenfor EØS. Det gjelder blant annet en kvote for faglærte arbeidstakere som innebærer at tillatelse kan gis etter en forenklet saksbehandlingsprosedyre hvor det ikke stilles krav til en individuell arbeidsmarkedsvurdering av om stillingen kan besettes av norsk eller EØS-arbeidskraft. Behandlingen av søknader om oppholdstillatelse fra faglærte er høyt prioritert i utlendingsforvaltningen.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet arbeider med å følge opp anmodningsvedtak nr. 801 fra 17. juni 2024 om å utrede forenklinger i regelverket om oppholdstillatelse for høyt kvalifiserte arbeidstakere fra tredjeland.

Forslag 9: Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å ytterligere forbedre opsjonsskatteordningen og gjeninnføre en ordning med skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift.

Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Prinsipielt er tildeling av opsjoner i arbeidsforhold (ansatteopsjoner) en fordel vunnet ved arbeid, som tilsier at verdien av en opsjon på tildelingstidspunktet skattlegges som lønnsinntekt ved tildelingen. Det er likevel, av praktiske grunner, fastsatt at ansatteopsjoner først skal skattlegges ved innløsning. Det skjer da ved at differansen mellom markedsverdien av aksjen på innløsningstidspunktet og det den ansatte samlet har betalt for aksjen, skattlegges som lønnsinntekt. Denne regelen er generell og gjelder for alle selskap, uavhengig av størrelse og alder.

For skattlegging av ansatteopsjoner i selskap som er definert å være i oppstarts- og vekstfasen, gjelder det dessuten en særskilt ordning. Det legges til grunn at forslaget fra representantene gjelder denne. Den nåværende ordningen ble innført fra 2022 etter forslag fra regjeringen Solberg, se Prop. 1 LS (2021–2022). Forslaget ble videreført uendret i regjeringen Støres budsjettforslag for 2022. Med virkning fra 13. mars i år er ordningen utvidet til større og eldre selskaper, jf. Prop. 1 LS (2024–2025) punkt 3.5. Med dette ble Stortingets anmodningsvedtak nr. 800 (2023–2024) fulgt opp. Ordningen gjelder nå for

selskap som har inntil 150 årsverk, har maksimalt 80 mill. kroner i driftsinntekter og 200 mill. kroner i balansesum, og som er inntil tolv år gamle.

I særordningen for ansatteopsjoner i selskap i oppstarts- og vekstfasen utløser verken tildeling eller innløsning av opsjoner skatteplikt. Beskatningen skjer etter aksjonærmodellen, og først når aksjene realiseres. Det er ingen lønnsbeskatning. Ordningen er mer gunstig enn den som gjelder for ansatteopsjoner generelt, og kan derfor styrke evnen oppstarts- og vekstselskaper har til å rekruttere dyktige ansatte i møte med konkurranse fra mer etablerte selskap. Tildeling av opsjoner kan kreve mindre likviditet enn kontant avlønning.

Samtidig skaper ordningen vridninger mellom ulike avlønningsformer, medfører at ansatte påføres større risiko, svekker mobiliteten i arbeidsmarkedet og påvirker konkurransen mellom selskap. Det anslås at ordningen for oppstarts- og vekstselskap nå omfatter mer enn halvparten av alle ikke-finansielle selskaper med minst én ansatt som oppfyller de fastsatte vilkårene, se Prop. 1 LS (2024–2025). For en særordning anses dette vidt. En eventuell utvidelse vil være en fordel for de større og eldre selskapene som blir del av ordningen. Samtidig vil de selskapene som er i ordningen fra før, miste sin fordel sammenlignet med de eventuelt nye selskapene som blir med i ordningen ved en utvidelse. Det gjelder for eksempel i konkurransen om å tiltrekke seg arbeidskraft. Dette er sentrale momenter i en vurdering av særordningens omfang.

Ordningen anses som statsstøtte etter EØS-avtalens statsstøtteregele. Den er derfor notifisert til og godkjent av EFTAs overvåkningsorgan (ESA). En eventuell utvidelse måtte på samme måte notifiseres til og godkjennes av ESA før den eventuelt kunne tre i kraft. Jo større og eldre selskapene er, desto mer krevende vil det kunne være å godtgjøre behovet for ordningen overfor ESA i notifikasjonsprosessen.

Ansatte som på grunn av ansettelsesforholdet erverver aksjer mv. i arbeidsgiverselskapet til underkurs, oppnår en fordel vunnet ved arbeid. Fordelen er skattepliktig som lønn og utgjør differansen mellom markedsprisen og det den ansatte betaler for aksjene. Fordelen inngår i grunnlaget for arbeidsgiveravgift og føres til inntekt hos den ansatte det året den ansatte blir eier av aksjen.

Tidligere gjaldt det regler om at ansatte på nærmere vilkår likevel kunne gis en skattefri fordel i form av underkurs når de ervervet aksjer mv. i arbeidsgiverselskapet. Skattefritaket gjaldt bare hvis tilbudet om aksjekjøp omfattet alle eller en vesentlig andel av de ansatte i selskapet. I inntektsåret 2021 var den skattefrie fordelens begrensning til underkurs tilsvarende 25 pst. av aksjenes markedsverdi, og oppad begrenset til en samlet fordel opptil 7 500 kroner per ansatt per inntektsår.

Jeg viser til Prop. 1 LS Tillegg (2021–2022), der regjeringen foreslo å avvike de skattefrie fordelene ved ansattes kjøp av aksjer mv. Forslaget ble vedtatt, og ordningen ble avvirket fra og med inntektsåret 2022. Det er prinsipielt uheldig at avlønning i form av aksjer mv. til underkurs skattefavorseres framfor kontant lønn. All lønn bør i utgangspunktet skattlegges

likt. I proposisjonen ble det også lagt vekt på at ordningen antas i størst grad å komme høyinntektsgrupper til gode, og at avviklingen derfor bidrar til omfordeling. I proposisjonen la regjeringen vekt på at forslaget om å oppheve ordningen må ses i sammenheng med at regjeringen foreslo å opprettholde Solberg-regjeringens forslag til ny opsjonsskatteordning for oppstarts- og vekstselskaper. Tall fra Skatteetaten viser at innrapporterte tildelinger av aksjer til underkurs i arbeidsforhold har økt de senere årene. Det tyder på at aksjeprogram blir ansett å ha en egenverdi også uten skattestimulans. Det tilsier at det ikke er riktig å prioritere begrensede ressurser til å gjeninnføre et skattefritak.»

Forslag 10: Stortinget ber regjeringen gjennomgå hele virkemiddelapparatet for å sikre forenkling og større effekt og målrette en større del av ordningene mot bedrifter som har potensial til å vokse seg store.

Regjeringen har satt i gang prosjektet *Virkemiddelapparatet 2.0* for å forenkle, øke brukervennligheten og bedre effektene i det næringsrettede virkemiddelapparatet. Den digitale løsningen *Én vei inn* står sentralt i dette arbeidet. Gjennom denne løsningen kan næringslivet få hjelp med å finne fram til rett sted i virkemiddelapparatet. Innovasjon Norge er prosjektleder for *Én vei inn*.

I arbeidet med virkemiddelapparatet er vi særlig opptatt av at virkemidlene skal være effektive og bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi. Selv om bedrifter med stort vekstpotensial er viktige for norsk økonomi, kan en målretting mot disse bedriftene føre til at man målretter mot bedrifter der vekstpotensialet allerede er identifisert. Bedrifter med et identifisert vekstpotensial har større muligheter for å få privat finansiering. En prioritering av disse virksomhetene kan derfor fortrenge privat kapital og gjøre offentlig virkemiddelbruk mindre effektiv.

Forslag 11: Stortinget ber regjeringen styrke og målrette offentlige virkemidler som bidrar til næringsutvikling, gründerskap, innovasjon og grønn omstilling.

Regjeringen la nylig fram den første stortingsmeldingen om gründere og oppstartsbedrifter, og lanserte der en rekke tiltak for å fremme næringsutvikling, gründerskap, innovasjon og grønn omstilling. En styrking av virkemidlene må følges opp i den ordinære budsjettprosessen.

Forslag 12: Stortinget ber regjeringen sette nasjonale mål for klimautslippsreduksjoner og forlenge klimaavtalen med EU til 2040.

I behandlingen av Norges nye klimamål for 2035 fremmet regjeringen ikke et nasjonalt delmål, men Norge skal fortsette å redusere nasjonale utslipp og legge til rette for en gradvis omstilling til lavutslippssamfunnet i 2050. Regjeringen foreslo ett tydelig og ambisiøst klimamål for 2035, noe som fikk flertall på Stortinget. Regjeringen ønsker å unngå en komplisert målstruktur. Det ble vurdert at et nasjonalt delmål der utslippsreduksjoner i kvotepliktig sektor teller mot måloppnåelse, mens Norge samtidig har et overordnet klimamål

der de samme utslippsreduksjonene i kvotepliktig sektor gjøres opp i samarbeid med EU, ville gjort målstrukturen mer komplisert uten å bidra til vesentlige utslippsreduksjoner globalt.

På grunn av markedsstabiliseringsreserven og slettemekanismen i EUs klimakvotesystem kan nasjonale tiltak for å redusere kvotepliktige utslipp bidra til en reduksjon i globale utslipp. Forutsetningen er at de nasjonale tiltakene fører til at kvoter blir slettet slik at det blir færre utslippskvoter i markedet. Det er vanskelig å anslå hvor stor effekt nasjonale tiltak vil kunne ha på de globale utslippene. At regjeringen ikke la fram et nasjonalt delmål er ikke til hinder for at Norge har som mål å legge til rette for omstilling av norsk økonomi til lavutslippssamfunnet og betydelige utslippsreduksjoner nasjonalt gjennom troverdig og effektiv virkemiddelbruk.

Utslippsreduksjoner nasjonalt er viktig i gjennomføringen av målet. Norge har over flere tiår innført en rekke klimatiltak og virkemidler, og regjeringen vil fortsette å fremme en ambisiøs klimapolitikk for å kutte utslipp i Norge. Nasjonal klimapolitikk bidrar og vil fortsette å bidra til utslippsreduksjoner fram mot 2035, og dermed til at Norge kan nå sitt nye klimamål under Parisavtalen. Selv om usikkerheten er stor, anslår regjeringen at effekten av vedtatt og planlagt politikk i Regjeringens klimastatus og -plan for 2026 vil være at utslippene i Norge vil bli 47 prosent lavere i 2035 sammenlignet med 1990. Regjeringen skal også bidra betydelig til teknologiutvikling, i hele norsk økonomi og internasjonalt.

Regjeringen planlegger for at klimamålet for 2035 skal nås med utslippsreduksjoner i Norge og i samarbeid med EU, i tråd med Stortingets vedtak. Utslippsreduksjoner under Parisavtalens artikkel 6 levert etter 2030 kan benyttes mot klimanøytralitetsmålet eller til å oppfylle Norges klimamål for 2035, dersom det skulle vise seg å bli nødvendig. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i løpet av 2026 med forslag til hvordan det kan planlegges for å sikre at klimamålet for 2035 skal nås med utslippskutt i Norge og i samarbeid med EU.

En eventuell ny klimaavtale med EU for perioden etter 2030 må inngås særskilt når de aktuelle regelverkene er utformet. En slik avtale vil kreve Stortingets samtykke før den kan inngås. EU arbeider nå med å fastsette klimamål for perioden etter 2030, og først når det er klart vil Europakommisjonen foreslå nye klimaregelverk. Det forventes at Europakommisjonen i løpet av 2026 vil legge fram forslag til nye klimaregelverk for perioden etter 2030. Før de nye regelverkene vedtas må Europakommisjonen, Europaparlamentet og Rådet bli enige om hvordan de endelige regelverkene skal se ut. Det vil altså ta flere år før vi vet hvordan EUs klimaregelverk for perioden etter 2030 blir. Det kan da gjøres en konkret vurdering om Norge skal og bør delta i regelverkene og en dialog om en ny klimaavtale med EU for perioden etter 2030 kan starte. Det er ikke sikkert at dagens struktur og avgrensninger i EUs klimaregelverk med klimakvotesystemet, innsatsfordelingen og skog- og arealbruksregelverket vil videreføres etter 2030. Det er regjeringens intensjon å fortsette klimasamarbeidet med EU (også utover deltakelse i kvotesystemet) i gjennomføringen av det nye klimamålet for 2035 under Parisavtalen, men det må foretas en konkret vurdering av de nye klimaregelverkene når disse foreligger.

Forslag 13: Stortinget ber regjeringen styrke bestillerkompetansen i det offentlige når det gjelder anskaffelser knyttet til digitaliseringer og nye, innovative løsninger.

Innovative anskaffelser handler om å utvikle morgendagens løsninger for offentlig sektor og skape grobunn for nye kommersielle ideer og næringsutvikling. Offentlige anskaffelser kan være en drivkraft for innovasjon og omstilling i norsk økonomi. Regjeringen foreslo i Prop. 147 L (2024–2025) å ta en ny bestemmelse om innovasjon i offentlige anskaffelser inn i anskaffelsesloven. Dette er en veiledende bestemmelse som kan bidra til å synliggjøre mulighetene offentlige oppdragsgivere har til å fremme innovasjon ved gjennomføring av offentlige anskaffelser. Proposisjonen er ennå ikke behandlet i Stortinget.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) er regjeringens fagorgan for offentlige anskaffelser. De utvikler veiledning og kompetansehevingstiltak rettet mot offentlige oppdragsgivere. Dette gjelder også innovative offentlige anskaffelser som metode. DFØ gir veiledning knyttet til innovasjonsvennlige anskaffelser og ulike innovative prosedyrer, som før-kommersielle anskaffelser, plan- og designkonkurranser og innovasjonspartnerskap på nettsidene anskaffelser.no og gjennom sine tjenester. I tillegg har DFØ utviklet tilpassede konkurransemaler, og gir bistand i konkrete innovative offentlige anskaffelsesprosjekter dersom det finnes kapasitet. De prosjektene DFØ bistår i, må ha stor overføringsverdi til andre virksomheter, og prosjektene med stor innovasjonsverdi blir prioritert.

DFØ har også ansvar for veiledning knyttet til grønne offentlige anskaffelser og digitalisering av anskaffelsesprosessen. Innovasjon er et tema som er styrket i den reviderte Handlingsplanen for økt andel klima- og miljøvennlige anskaffelser og grønn innovasjon, som ble lansert på Anskaffelseskonferansen 4. november. For å styrke bestillerkompetansen er det nødvendig med brukerinnsikt, data og statistikk. Erfaring fra DFØs arbeid, blant annet gjennom anskaffelsesundersøkelsen, viser at datafangst og måling av innovasjon, er krevende.

Forslag 14: Stortinget ber regjeringen sikre et økt hjemmemarked for mindre bedrifter gjennom enklere og forbedrede innovative offentlige innkjøpsordninger ved å stille krav om at en andel av anskaffelsene skal bidra til offentlig innovasjon, og ved å gjeninnføre StartOff-ordningen.

DFØ arbeider med tiltak for bedre måling av innovasjon, og for å utvikle kunnskapsgrunnlaget om indikatorer som er sentrale for å måle innovative anskaffelser. Strategi for bedre måling av innovasjon i offentlige anskaffelser er videreutviklet og inkluderer nå eForms som ny datakilde. DFØ vil også pilotere KI som verktøy for å gjøre mer presise målinger. DFØ vurderer videre offentlige oppdragsgiveres krav til innovasjon sett opp mot markedets tilbud, og har utarbeidet oversikt over innovative anskaffelser.

Når det gjelder StartOff-ordningen er det fortsatt mulig å bruke den samme metodikken for anskaffelser.

Forslag 15: Stortinget ber regjeringen utvikle en mer koordinert politikk for framvoksende teknologier på tvers av sektorer og departementer.

Regjeringen arbeider for en mer samordnet og helhetlig politikk for framvoksende teknologier. Sentrale departementer i dette arbeidet er Kunnskapsdepartementet (KD), Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD). Målet er å styrke samspillet mellom sektorer, legge til rette for ansvarlig bruk av ny teknologi og sikre at nasjonale ressurser utnyttes best mulig.

Som del av dette arbeidet har regjeringen utarbeidet et *Veikart for det teknologibaserte næringslivet*. Veikartet tar utgangspunkt i framvoksende teknologier med et særlig høyt potensial for endring av arbeidslivet. Det skal sikre koordinering mellom departementer, virkemiddelaktører og det teknologibaserte næringslivet.

Blant tiltakene er:

- etablering av et rådgivende forum for dialog med teknologinæringene,
- styrket samordning mellom berørte departementer og underliggende virksomheter, og
- vurdering av behovet for å definere nasjonalt kritiske teknologiområder.

Regjeringen har også igangsatt arbeidet med en nasjonal strategi for kvanteteknologi, der Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Nasjonal sikkerhetsmyndighet har utarbeidet kunnskapsgrunnlaget. Målet er å bygge sterke fagmiljøer og sikre norsk deltakelse i internasjonal utvikling.

Regjeringen er i gang med å etablere KI Norge som nasjonal arena for ansvarlig bruk av kunstig intelligens. KI Norge skal bidra til utbredelse av KI i samfunnet gjennom samarbeid, veiledning og kunnskapsdeling mellom offentlig sektor, næringsliv og forskning.

Regjeringen har også lagt fram en nasjonal datasenterstrategi, som samordner arbeidet med digital infrastruktur, med særlig vekt på verdiskaping og sikkerhet. Strategien skal sikre at datasentre drives bærekraftig og med forsvarlig sikkerhet i fred, krise og krig.

En helhetlig tilnærming til teknologi, på tvers av samfunnsområder, fremheves også i regjeringens nasjonale sikkerhetsstrategi. Der fremhever regjeringen blant annet at vi skal utdanne en teknologisk høykompetent befolkning, i tillegg til å investere mer i bruk og utvikling innenfor områder som KI og kvanteteknologi.

Forslag 16: Stortinget ber regjeringen styrke kunnskapen om nøkkelteknologier, teknologisk utvikling og framsyn i forvaltningen generelt og blant forsvars- og beredskapsaktører spesielt.

Regjeringen legger vekt på at forvaltningen skal ha tilstrekkelig innsikt til å forstå og håndtere teknologisk utvikling og sikkerhetsutfordringer. Flere tiltak bidrar til å styrke kunnskapsgrunnlaget og fremme læring i offentlig sektor.

Digitaliseringsrådet gir råd til statlige virksomheter om styring og gjennomføring av digitaliseringsprosjekter, og bidrar til erfaringsdeling og bedre prosjektkvalitet. DFØ støtter virksomheter i styring, organisasjonsutvikling og kompetansebygging.

Digitaliseringsdirektoratet (Digdir) utvikler analyser og veiledning om digital modenhet, kunstig intelligens og teknologiutvikling i offentlig sektor. Gjennom arbeidet med å etablere KI Norge legges det til rette for kunnskapsdeling på tvers av sektorer og miljøer.

Dataprioriteringsrådet er opprettet for å gi regjeringen råd om hvilke offentlige data som bør prioriteres for deling, slik at data brukes der de gir størst samfunnsverdi. Sammen med andre aktører bidrar regjeringen med midler til Digital Norway, som arbeider med opplæringstiltak og kompetanseutvikling innen digitale teknologier og bruk av data.

I tråd med ny nasjonal digitaliseringsstrategi arbeider regjeringen med en strategi for kompetanse for digital omstilling i offentlig sektor. Strategien skal sikre at forvaltningen har nødvendig kompetanse til å gjennomføre digital omstilling på en trygg og effektiv måte. Arbeidet skjer i samarbeid med KS.

Teknologisk utvikling utfordrer sikkerhet og beredskap på måter vi ikke fullt ut oversker. Digitaliseringen av samfunnet, bruk av sosiale medier, og utviklingen av ny teknologi som kunstig intelligens bidrar til dette.

I tråd med Nasjonal sikkerhetsstrategi skal vi sikre tilgang på strategisk viktig kunnskap. Norge skal være blant de beste til å forstå og anvende ny teknologi. Det er avgjørende for norsk økonomi og sikkerhet. Vi skal utdanne en teknologisk høykompetent befolkning.

Som beskrevet i Meld. St. 9 (2022–2023) om nasjonal kontroll og digital motstandskraft, er det avgjørende med nasjonal kompetanse, forskning og utvikling, dersom Norge skal kunne utnytte teknologiutviklingen til å styrke nasjonal sikkerhet. Norge er en liten nasjon, og vi har ikke ressurser til å ha gode fagmiljøer innen alle nye og banebrytende teknologier. Vi må derfor vurdere hvilke teknologier som er av betydning for nasjonal sikkerhet og på hvilke områder vi har et særlig behov for nasjonal kompetanse. For eksempel har Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) etablert et nasjonalt senter for anvendt kryptologi som skal bidra til at Norge opprettholder og videreutvikler nasjonal kryptokompetanse og gjøre Norge rustet til å møte fremtidens utfordringer innenfor kryptologi. NSMs oppgraderte høyteknologiske kryptolaboratorium er en sentral del av senteret.

For Forsvarets del ble *Topp500-programmet* lansert i februar 2025. Dette er et lederutviklingsprogram for toppledere i forsvarssektoren som har som mål å styrke teknologiforståelse, digital modenhet og innovasjonskraft i fremtidens forsvar.

Økt satsing på sivil-militært samarbeid er et annet viktig tiltak for å styrke kunnskapsgrunnlaget. Økt samarbeid og bedre koordinering på tvers av sektorer legger til rette for en mer helhetlig tilnærming til strategiske kunnskapsbehov. Dette omfatter blant

annet støtte til teknologi med dual use-formål og gradert forskning mellom forsvarssektoren og sivilsamfunnet.

Den ovennevnte rekken av tiltak skal samlet bidra til å styrke forvaltningens evne til å forstå, vurdere og bruke ny teknologi på en trygg og samfunnsnyttig måte, også innenfor forsvars- og beredskapsfeltet.

Forslag 17: Stortinget ber regjeringen øke investeringene i kvanteteknologi, droneteknologi, bioteknologi og kunstig intelligens, både innen FoU og forsvar og beredskap.

Regjeringen prioriterer investeringer i teknologier som har betydning for verdiskaping, samfunnssikkerhet og digital omstilling. Dette omfatter særlig investeringer i vår digitale grunnmur, kunstig intelligens og kvanteteknologi.

Norge deltar også i Programmet for et digitalt Europa (DIGITAL), som skal styrke Europas digitale kapasitet og suverenitet. Gjennom programmet investeres det i prosjekter innen kunstig intelligens, cybersikkerhet, digital kompetanse, bruk av digitale teknologier i offentlig sektor og næringsliv, samt mikrobrikker. Deltakelsen gir norske aktører tilgang til europeiske nettverk, infrastruktur og kompetanse, og bidrar til å styrke nasjonal beredskap og verdiskaping.

Innen kunstig intelligens har Forskningsrådet etablert seks nasjonale forskningssentre med samlet ramme på over én milliard kroner. Nasjonalbiblioteket utvikler norske og samiske språkmodeller for bruk i KI-verktøy og tjenester.

Innen kvanteteknologi har regjeringen bevilget 70 millioner kroner årlig fra 2024 til forskning, og foreslått en næringsrettet satsing på 150 millioner kroner årlig fra 2026. Norge deltar også i nordisk samarbeid om kvanteteknologi, blant annet gjennom den nordiske erklæringen om samarbeid på området.

Parallelt deltar Norge også i europeisk samarbeid om mikrobrikker og halvlederteknologi, blant annet gjennom European Chips Joint Undertaking og den nordiske erklæringen om samarbeid innen kvanteteknologi.

Gjennom tiltak og virkemidler på tvers av departementene følger regjeringen opp Stortingets oppfordring om å styrke koordinering, kunnskap og investeringer i fremvoksende teknologier. Arbeidet skal bidra til ansvarlig og samordnet utvikling av samfunnsnyttig teknologi.

Regjeringen foreslår også flere andre relevante FoU-satsinger innenfor teknologi i forslaget til statsbudsjett for 2026, herunder:

- Forskningssatsing på fremvoksende teknologier: 50 mill. kroner fordelt likt til NTNU og UIO. Bevilgningen vil trappes opp til 50 mill. kroner til hver fra og med 2027.

- Nasjonal infrastruktur for tungregning: 380 mill. kroner over to år til første fase av tiltaket. Dette kommer i tillegg til 50 mill. kroner årlig i basisbevilgning til Sigma2 og 20,7 mill. kroner årlig til arbeidet med språkmodeller.
- Forsvarsevne, sikkerhet og beredskap: 132 mill. kroner årlig over fem år, med mulighet for forlengelse i tre år.

Den geopolitiske situasjonen har endret seg stort. Som en oppfølging av langtidsplanen for forsvarssektoren og totalberedskapsmeldingen etableres mer forskning på en rekke temaer knyttet til forvarsevne, sikkerhet og beredskap. Det er avgjørende at sivile forskningsmiljøer bidrar mer og kan samarbeide mer aktivt og tettere med relevante aktører innen nasjonal sikkerhet og forsvar. Derfor opprettes en egen portefølje på området forvarsevne, sikkerhet og beredskap i Forskningsrådet fra 2026.

I tråd med Nasjonal sikkerhetsstrategi skal vi investere mer i bruk og utvikling av ny teknologi, som kunstig intelligens og kvanteteknologi. Det fordrer deltakelse i internasjonalt forsknings- og teknologisamarbeid. For å styrke landets konkurransevne og sikkerhet vil regjeringen blant annet prioritere forskning på nye teknologier og økte investeringer i infrastruktur for tungregning.

Forsvarsdepartementet etablerte et samarbeid med Kunnskapsdepartementet i 2025 om å styrke forskning og utvikling på kvanteteknologi og som til sammen bidrar med 70 mill. kroner til forskning og utvikling på kvanteteknologi. Disse vil tildeles i samarbeid med Norges Forskningsråd, tilsvarende som for om lag 15 mill. kroner til utlysninger innen muliggjørende teknologier med relevans for Forsvaret.

Regjeringen foreslår en styrking av forskning på brobyggende kunnskapsutvikling på tvers av forsvar, sikkerhet og beredskap, samt å samordne innsatsen innen FoU innenfor totalforsvar og sammensatte trusler. Videre foreslår Regjeringen å styrke forskningen på et datadrevet forsvar gjennom Forskningsrådet. Satsingene er foreslått med totalt om lag 58 mill. kroner årlig over en periode på fem år, med mulighet til å forlenge med tre.

Forslaget må behandles i de ordinære budsjettprosessene.

Når det gjelder droneteknologi er Forsvaret i gang med å etablere egnede treningsområder for bruk av droner og Hæren har opprettet en egen fagsjef for droner. Hæren skal bruke 1,5 mrd. kroner de neste 10 år på et eget droneprogram. En del av droneprogrammet vil fokusere på bruk av kunstig intelligens (KI) til bruk iblant annet dronesvermer. Med hensyn til droneteknologi og KI er Forsvaret og norsk forsvarsindustri aktivt med i flere prosjekter tilknyttet European Defence Fund (EDF), samt bidrag fra norske nasjonale midler tilknyttet FoU-virkemiddelapparat.

Forslag 18: Stortinget ber regjeringen på egnet måte innføre eller fremme forslag om en forpliktende regel om at avkastningen fra Statens pensjonsfond utland i statsbudsjettet i all hovedsak skal brukes på vekstfremmende skattelettelser og investeringer i infrastruktur, forskning og innovasjon.

Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Helt siden handlingsregelen ble vedtatt i 2001, har det være bred enighet på Stortinget om at midlene fra Statens Pensjonsfond Utland (SPU) som brukes over statsbudsjettet bør brukes på vekstfremmende tiltak. I behandlingen av St. Meld. 29 (2000 – 2001) uttalte finanskomiteen følgende:

«Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil også understreke at det på lang sikt er vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer velferdsutviklingen i Norge, slik det også pekes på i meldingen. Uansett utvikling i petroleumspriser og produksjon vil verdiskapingen i Fastlands-Norge være langt høyere enn inntektene fra petroleumssektoren. Dette innebærer at det må legges avgjørende vekt på tiltak som fremmer verdiskaping og økt produktivitet i både offentlig og privat sektor. Flertallet mener derfor at en økning i bruken av petroleumsinntekter bør rettes inn mot tiltak som kan øke produktiviteten, og dermed vekstevnen, i resten av økonomien.

Komiteen vil peke på at skatte- og avgiftspolitikken og satsing på infrastruktur, utdanning og forskning er viktig for å få en mer velfungerende økonomi.»

Disse hensynene har ligget til grunn helt siden handlingsregelen kom i bruk.

Etter mitt syn bør man være varsom med å lage tilleggsregler som øremerker midlene fra SPU til særskilte formål. Det er et viktig prinsipp at midlene fra fondet inngår i en helhetlig budsjettprosess og er en del av en samlet budsjettbehandling der det prioriteres mellom offentlig konsum og investeringer, overføringer til private og skatte- og avgiftsendringer. En forpliktende regel om hva fondsmidlene kan brukes på, kan undergrave fleksibiliteten som ligger i dagens handlingsregel og kan svekke en helhetlig budsjettstyring. Det er heller ikke slik at alle skattelettelser, investeringer i infrastruktur, forskning og innovasjon uten videre er samfunnsøkonomisk lønnsomme, det vil måtte gjøres konkrete vurderinger i hver sak.

Avslutningsvis vil jeg bemerke at regjeringen er opptatt av at alle offentlige inntekter brukes på en god måte. Både skatte- og avgiftsinntektene og fondsmidlene bør brukes slik at innbyggerne i Norge oppnår høyest mulig velferd nå og fremover. Gode, universelle velferdstjenester bidrar til at vi får en vekstkraftig økonomi. Gode utdanningsinstitusjoner bidrar til at samfunnet får høyt kvalifisert arbeidskraft. Et godt og rettferdig sikkerhetsnett er viktig for å avlaste risiko og gi økonomisk trygghet for den enkelte, og kan også legge til rette for omstilling og økt produktivitet ved at arbeidstakere er villig til å ta risikoen ved for eksempel å skifte jobb.»

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Cecilie Myrseth". The signature is written in a cursive style with a small dot above the 'i' in Cecilie.

Cecilie Terese Myrseth

Kopi

Carina Christiansen
Samantha Hafting

